

Indult BETSBÖL Szombaton 21. April. 1787.

Fenik a' Fegyvert.

A z örökösön el-alútt Frantzia Minister *Versénes'* békefészes egén addig gyüledezének a' titkokat rejtegető fellegek ; mígnem az Újságírók' szomjú szántó földjére edgy 'síros eső esvén; az egész Török Birodalomban fel-szóval kiáltják : fegyverre legények. — Hogy a' Török egész Birodalmában még csak a' mi szomszédunkban Belgrádban-is a' Muszka ellen világos háborút hirdetett légyen, a' minden kétségen kívül van, sőt már Egyiptomból-is, ha a' Konstantinápolyból jött híreknek híhetünk, véghetetlen nép takarodik-ki, mind a' szárazon, mind a' tengeren lejendő tsatára. — Frantzia és Német Országokban, Hollánciában, Velentzében, egész Török Országban, és az ezzel határos Muszka Birodalom' szé-

jein mindenütt rendkívül való hadi mozgások tapasztaltatnak; mellynek titkos ösztönének és lármát ütött dobjának egyedül a' maga adósága' sullyos terhe alatt nyögő Frantzia Ország mondatik lenni. — A' Muszka hadi erő már előre készzen lévén, gyűl-öszve, és a' határ-szélekre telepedik. Oszakovnál már 100 ezerből álló Török tábor fekszik, és az útban van 50 ezer. — Az Adriánópolyban lévő Tsászári Udvar, mellyben a' Török Tsászári Udvar háború alkalmatosságával szokott lenni, el-készítettett, és a' Sultán egész Udvarával költöző félben vagyon. Az Egyiptomban hadakozott Kapután Bassa haza hívattatván, a' maga hadi hajós fergével a' fekete tengeren csak a' jeladás-ra vígyáz. — A' Vizi tsatornákban bizakadó zenebonás Hollándusoknak fel-nyílt a' szemek, és a' jó alkalmatosságot a' magok hasznokra fordítani kívánják. Frantzia Ország azt mondja; hogy ő a' Török és Muszka között lévő háborút, a' F. Tsászári Udvarral békefégyesen fogja nézni; azonban a' maga Muszka Udvarnál lévő Követjét a' Kiovi útból haza hívatá, és 40 ezer fegyveres népét olly fel-tétel alatt botsátotta szabadságra, hogy fegyverét-is mindenik elvigye, és a' Mahumed Lófark-zászlói alatt szolgálatot tégyenek; mellyet más részről a' Muszka Udvar' Frigyesei-i-is kétttség-kivül fognak tselekedni; noha a' Párisi és Konstantzinápolyi levelet hordozó követek edgymásnak adják az ajtót Berlinben; de ezek, a' Politikusok' hiszennye szerént, annál ürefsebb válaszfzal mennek, mennél bizonyofabb az, hogy a' Török kontyra itt-is áldamást ittanak, és a' Muszka Tsászárné minapi ajándékát, mellyszerént a' Pruszszus Királynak edgy brilliántal gazdagon meg-rakott Rend-tzimerét, a' Királynénak edgy hasonló drága briliántos Övet, és Fridérika Hertzeg Kisaszfzonynak edgy

nem oltsó briliántos nyakba-való ékefséget küldvén, közönettel vették. A' Velentzeiek, azon reményrégtől tápláltatván, hogy azokat az áldott helyeket: Cipriát, Kándiát (Kréta) 's t. mellyeket 1715-ben el-vett vala a' Török töllök, visszfa nyerhetik, a' Török Udvarral örökös békefséget kötni nem csak el-tökélették, sőt már Szodcrini Követjek által a' Londoni Udvartól 6 Tengeri hajós Tifzteket-is nyertek a' magok szolgálatyokra; kik között az edgyik *Admirál*, Tengeri Fő-Vezérje fog lenni a' Velentzei hajós feregnek. — Illy nagy lárna, és tűz kiáltás között-is a' mi F. Monárkhánk, és a' Muszka Tsászárné Kerfonéfusba menni meg nem szünnek; noha az idegen félelmes Ministerek Kiovnál tovább a' Tsászárnét késérni nem akarják. — A' Török Tsászár' mezeitelen fiatskája környül-metéltetéének tzerémoniái, mellyek Májusra rendeltettének vala, ezen környülállások miatt tsendesebb időkre halasztattak. — A' Molduvai le-tett Fejedelemnek mind a' két Agense kemény fogságban tartatik Konstantzinápolyban, és 4 milliomat kérnek töllök; mellyet el-illantott Urakon meg-nem vehetének. Valamint itt, úgy Frantzia Országban-is Siklus nélkül szükölködik a' *Kappadoxok*' Királya, és azon kívül, hogy Frantzia Ország fenekig adós, minden esztendőben, békefség idején-is 36 milliomra mégyon a' hadi költség, 's azért tsinálják a' fok projektumot, hogy ezt gyözhetnék: a' honnan most-is Diétát tartanak, melly itten halatlan dolog; és az Udvar ezen diétában azt akarávghez vinni: *ut onus inhaereat fundo*; ki-ki mindn személy válogatás nélkül dézmáljon a' maga Kádjáról; mellyet midön a' Nemefi rend meg-tudott vólna, egyenlő akarattal ellene szegezvén magokat, azt tudakozák vala; ki-vólna az, a' ki fel-szóllalváu,

ván, a' Királynak egyenesen ki-mondaná az igazat? Edgy Grófi örökséggel bíró Püspök elé ugrék; 's azt mondá: én mondom-meg; 's meg-is mondá: „Felséges Uram! ez lehetetlen, és nem-is tselekezzük; hanem imhól Felségednek az Ország”, és a' maga szükségének könnyebbítésére ennyi milliomokat fogunk önként ingyen ajándékozni; és mind a' Papi, mind a' Nemes rend bizonyos sumrát ajándékoza. Ma még a' Filozofusok sem mezsze mehetnek pénz nélkül — hátha tsak ugyan fellobban ezen tűz? — a' jó reménység, Velentzének, a' Frantziának, a' Hollándusnak és Töröknek minden pénzét ki-fejvén, utóljára-is azt a' minuetet fogják minyájan jární, melyet a' II-dik Katharina; és II-dik József musikánsai fognak musikálni. Az ettől-való félelem tselekszí, hogy a' Konstantzinápolyban lévő Frantzia Minister a' Rájtz-Effendivel szüntelen edgyütt vagynak; és éjjel nappal tenyerekre vetett áll-kaptzákkal tanátskoznak. Azonban, mindezeknek a' következő idő ítélő Birája.

Elegyes Tudósítások.

Eddig vólt F. Udvari Kontzipista T. Torkos János Úr, Udvari Agensnek tétetett, kiról a' F. Monárkhának következő k. gyelmes tulajdon magaz rzeduláját olvasám: „En az én Magyar Jobbágyaim Ügyeknek igazán való folytatására Udvari Agensnek téfzem amaz én általam minden részben alkalmasnak találtatott, és a' maga Gárdista korában tett Kuriri szolgálattya által hív szorgalmatofságát meg-bizonyított mostani F. Udvari Kontzipistát Torkos Jánost.“ Elztendei fizetése 1500 Ném. forint; Iró-Dejájai számára pedig 400; és így mind öfzve 1900 forint. — A' mi F. Monárkhánknek több úti Követőit már el-menetele előtt írt levelünkben el-találtuk vala; kivévén

vévén a' két N. Magyar K. Testörzőket, és két Kabinét Titóknakokat. A' két Testörző Tiszt-Urak a' Monárkhának belső szolgálatot fognak tenni. Előre 4 Testörző Kurirok küldetnek, kik rendre a' pétsételt leveleket fogják hordozni. A' Kurrensék és más egyéb törvényes és igazgatásbéli dolgok, melyek eddig az 1783-dik esztendőben tett F. Rendelés szerént mind az ő Felsége' kezén fordúltanak-meg, ezen hozzászú útra nem küldetnek utánna, hanem ezek mind addig a' Státus Katzellárius Hertzeg Kaunitz, és más főbb Kormányozó Urak által igazíttatnak-el. — Nem három, hanem 4. Toskánai Hertzeg-fiak jönnek a' jövő nyáron Bétsbe, és már a' Ts. és K. Udvarban ezeknek számokra készítik is szorgalmatosan az alkalmatoiságokat. Ez a' Politikusoknak megint újj gondolatokra mutatott útat. Némellyek azt mondják, hogy ezek közül edgyik a' három F. Ts. és K. Testörző feregnek fogna vezére lenni idővel; a' másik Budára menne lakni 's t. E' mind bizonytalan, az idő téfzi bizonyosá. — Sokan beszélik, hogy a' F. Ts. és K. Biblio-Tékájához még más újj épületet fognának adni, és a' mostani épületet-is más formára vévén, a' II-dik József oszlopját, melly körül-ültetett fák közzé tétetik, ez eleibe fognák helyheztetni, és már ezen épületre 30 ezer forintok kiis vólnának rendelve. — A' Toskánai Nagy Hertzeg ezen hónapnak 23-dikára megint edgy Florentziába gyűlendő Papi Diétát hirdettetett, mellyre minden Birodalomban lévő Püspököknek és nagyobb Papoknak meg-kelletik jelenniek. A' Püspököknek szabad lészzen magokkal azon Papjaikat, a' kiket szintén tetszik, ezen Szynodusra el-vinni; ki-vévén a' Szerzeteseket; mert ezeknek itten meg-jelenni szabad nem lészzen. Ezen Szynodusban minden Ekklesiái dolgo' mel-

mellyek az igaz vallás' természet-szerént változhatatlan tikkelyeihez nem tartoznak, hanem csak az Eklésiai rendelkezések által vétettnek vala szokásba, meghatározatnak; a' mellyek a' Felebaráti kötelességre, a' közönseges jónak elő-mozdítására szükségesnek 's hasznosoknak találtnak, azok meg-csősítettnek; mellyek ellenben ezek ellen találtnak; közönseges akaratból el-töröltettnek. — A' Pruszsiai Királyi Udvar a' meg-hólt Király' Testvérjének *Amália Anna* Hertzeg-afszonynak, a' múlt hónapnak 30-dikán, életének pedig 64-dik esztendejében esett hirtelen halálán, újra szomorú gyászba öltözött. Ezen Hertzeg afszony délben egészséges állapotban ebédelvén, nevettséges örömmel beszél vala; dél-utáni 3 óra tályban roszszúl érezvén magát, már 4 óra után a' hóltak' tárfaságában szemléltetik vala. Az egész Országban minden harangok 14 napokig, 12 órától fogva 1-ig fognak huzatni, és minden Templokokban szomorú múnikák tartatnak: az Udvari gyász pedig 6 hetekig fog-tartani. A' Pruszsus Király, minden titkos Tanátsofisaival edgyütt, éjjel nappal a' Kabinétban dolgozik, és a' hadi nép, mintedgy csak alig fajdítható képpen készítettik, gyakaroltatik. — Ezen hónapnak 3-dikán írják Kafsáról, hogy a' Dominikánusok' ottan lévő Priorjához, kit edgy igen Tiszteletre méltó öreg Atyának írnak, éppen midón csak egyedül vólna a' maga szobájában, bé meggy edgy esmeretlen vendég, ki 200 forintokat kérvála költsön. A' Prior azzal menté magát, hogy néki nem vólna pénz kezénél, hogy adhatna. Ezzel az esmeretlen pénzt-kérő vendég csak ki-ránt a' köpenyeg alól edgy nagy kést, mellyet látván a' Prior, könyörög vala néki, hogy ne bántaná; mert valamennyi pénze az almáriomban vólna, leg-ottan mind által-

fogná adni. Erre az esmeretlen szűnvén, fel-nyitja az öreg Atya az Almáriomot, és edgy keményen meg-töltött pistolyt vévén ki, midön gollyobist akar-na adni a' vendégnek, térdre esvén kéri vala, hogy azt ne tselekedné, és hogy ezen dolgot tartaná ti-tokban: Ezzel az öreg Atya-is meg-szűnvén tzeljá-tól, a' vendég monda: alázatos szolgája Atyaságod-nak, 's el-illanta. — A' Szemléni Levelekben azt írják, hogy már ott-is Belgrádig olly mozgások vagy-nak, mellyekből némelley emberek Török zenebonát ítélnének. — A' Római Pápa a' Spanyol Király-nak edgy Kárdinálisi Süveget ajándékoza olly véggel, hogy azt annak adja, a' kinek szintén tetszik. — A' Lengyelek még máig-is szüntelen hízelkednek ma-goknak, hogy edgy rendkívül való Diétájok fog-len-ni. A' Király ellen-való résznek nagyobb fejei Ki-ovban lévén, és igen betsületesen fogadtatván mind a' Királytól, mind másoktól, a' többiek othon meg-íjedtenek, hogy azok-is a' Király' részire fognak álla-ni. Ezeknek az Uraknak, a' mostani igazgatás' for-mája ellen nehézségek vagyon, és ottan ottan pa-naszra fakadnak. — Nem ismeretik a' Kiovi gyűlést, mellyben minden fő-Lengyelek jelen vagynak. — Bétsben-is kezdettének vala mindenek zöldülni a' múlt napokban, a' midön olly szép meleg tavaszi napok va-lának, hogy a' múlt Vasárnap a' Práterben és az Au-gartenben a' bámulásra méltó fokaság alig találja vala helyét. Ugyan ekkor vala szerentsénk a' többi kö-zött edgy Dámának 2 kis fejer ebetskét látni honya alatt, mellyeknek farkak-vége olly szépen meg-vala veresre festve, hogy gyönyörűség vólt rá tekinteni, és ritka ember-is hagyta nézés nélkül. Hallottuk, hogy már edgy Dáma Parókás Confiliumot akar tartá-ni a' felől; hogy lehetne az ő borzos hajú ebetské-jének

Jének feje' szőrét úgy fel-alkalmaztatni, hogy az Angartenben sétálók közt senki olyan szép ebbel több ne bírhatna? Bolond érzékenység!

Még itt-is van valami Miskóltzról. „Tsak kevéssel ez előtt D--si György öszve-vefzvén Feleségével, ennek nem gyenge ölelgetési közt nem lártott alkalmatofabb módot a' hirtelen bozfzú-állásra, annál, hogy az orrát harapja-meg, mellyet egész erővel jól meg-is harapott. Az afzfzony el-eresztette az Ura' üstökét, de minthogy az orra jó formán fel-dagadt, 's fájdalma nemtsak nem szűnt, hanem inkább inkább nevededett, panaszra ment a' Vicé-Is-pányhoz. D--si a' törvényízék elibe hívattatik; hollott a' maga mentségére azzal állott-elő, hogy a' felesége' orrát nem ő, hanem maga a' Felesége harapta-meg. — El-lehet képzelní mitsoda nevetést okozott az ítélő Birák előtt ez a' vakmerő mentség; mellyet nem igen vitt volna-el szárazon, ha a' büntetés alól való meg-menekedés' kedvéért, azt nem vallotta volna, hogy néha hypochondriára hajló szempillantások háborgatják. — Ugyan itt történt, hogy egy ember, a' kinek az edgyik szemét viaskodó társa ki-találta döfni, az esetnek leg-világofabb meg-mutatására a' ki esett szemet papirosba takarta, 's szolgálója által Borfod Vármegyének Vice-Notáriusához *Bikk György Úrhoz* küldötte. — Ha ezt a' két edgymást követő rendes történetet valami tudós Utazó értette volna-meg, nem tudom mitsoda itéletet hozott volna Miskóltznak Lakofai felől.“ *Az elsönél szebb mentség, és az utólsónál erőfőbb bizonyyság; hól van az egész világon.*